

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Střední škola hospodářská a lesnická, Frýdlant, Bělíkova 1387, příspěvková organizace			
Název modulu	Český jazyk a literatura	Kód modulu	Čj-M-1/1-3
Délka modulu	99 hodin	Platnost	1.09.2010
Typ modulu	povinný	Pojetí	teoretické
Vstupní předpoklady	Absolvování ZŠ		
Cíl modulu: Předmět český jazyk a literatura je základem rozvoje většiny klíčových dovedností a schopností, kterými by měl být žák vybaven pro zvládnutí všech vyučovacích předmětů. Vychovává ke kultivovanému jazykovému projevu, ovlivňuje utváření hodnotové orientace žáka a jeho postojů v oblasti umělecké, kulturní, společenské a mezilidské.			
Charakteristika modulu: Předmět český jazyk a literatura vychází z obsahového okruhu RVP – jazykové vzdělání. Předmět se skládá ze dvou doplňujících se částí – jazykového vzdělání a komunikace a estetického vzdělávání. Ty směřují k dovednosti a schopnosti mluvit a jednat s lidmi, kultivovaně se ústně i písemně vyjadřovat, používat spisovného jazyka jako kodifikované společenské normy, pracovat s textem a informacemi, aplikovat získané poznatky, formovat estetické vnímání. Obecným cílem jazykového vzdělávání je rozvíjet komunikační kompetenci žáků a naučit je užívat jazyka jako prostředku k dorozumívání a myšlení, k přijímání, sdělování a výměně informací na základě jazykových a slohových znalostí Obecným cílem estetického vzdělávání je utvářet kladný vztah k materiálním a duchovním hodnotám, snažit se přispívat k jejich tvorbě i ochraně. Vytvořený systém kulturních hodnot pomáhá formovat postoje žáka a je obranou proti snadné manipulaci a intoleranci. Literární výchova kromě výchovy ke čtenářství, rozboru a interpretace uměleckých děl vede i k celkovému přehledu o hlavních jevech a pilířích v české a světové literatuře. Poznání textu slouží rovněž k vytváření rozmanitých komunikačních situací, v nichž probíhá dialog žáků s texty a učitelem i mezi žáky navzájem. Žáci jsou vedeni i k esteticky tvořivým aktivitám. Jazykové i estetické vzdělávání se rovněž podílí na rozvoji sociálních kompetencí žáků.			
Rozdělení počtu týdenních vyučovacích hodin za studium je následující: - 1. - 4. ročník – 1 hodina jazykového vzdělávání, práce s textem, slohové a komunikační výchovy, 2 hodiny práce s literárním textem			
Význam v oblasti afektivních cílů: Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci: – uplatňovali mateřský jazyk v rovině recepce, reprodukce a interpretace; – využívali jazykových vědomostí a dovedností v praktickém životě, vyjadřovali se srozumitelně a souvisle, formulovali a obhajovali své názory; – chápali význam kultury osobního projevu pro společenské a pracovní uplatnění; – získávali a kriticky hodnotili informace z různých zdrojů a předávali je vhodným způsobem s ohledem na jejich uživatele; – chápali jazyk jako jev, v němž se odráží historický a kulturní vývoj národa; – uplatňovali ve svém životním stylu estetická kritéria; – chápali umění jako specifickou výpověď o skutečnosti;			

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR.

- cháпали význam umění pro člověka;
- správně formulovali a vyjadřovali své názory;
- přistupovali s tolerancí k estetickému cítění, vkusu a zájmu druhých lidí;
- podporovali hodnoty místní, národní, evropské i světové kultury a měli k nim vytvořen pozitivní vztah;
- získali přehled o kulturním dění;
- uvědomovali si vliv prostředků masové komunikace na utváření kultury.

Strategie výuky:

Výuka prohlubuje a rozšiřuje vědomosti a dovednosti žáků ze základní školy. Žák získá přehled v literární výchově četbou, analýzou a interpretací ukázek z uměleckých děl, zdokonaluje svůj projev písemný a mluvený. V předmětu jsou využívány tradiční metodické postupy (metody expoziční, fixační, motivační) a formy výuky (frontální, skupinová, individuální).

Přínos k rozvoji klíčových kompetencí:

Předmět přispívá k rozvoji následujících klíčových kompetencí v těchto oblastech:

- kultivované ústní i písemné vyjadřování v českém jazyce v různých komunikačních situacích;
- používání spisovného jazyka v konkrétních společenských situacích, které to vyžadují;
- funkční gramotnost, to je čtení, interpretace a hodnocení textu a jejich využívání pro řešení problémů a úkolů různého charakteru;
- mediální gramotnost, to je kritické sledování mediálních obsahů, jejich hodnocení, rozpoznávání ovlivňovacích technik nebo využívání mediálních obsahů pro rozvoj osobnosti a uspokojování jejích potřeb.

Kompetence k učení

Výuka vede žáky k tomu, aby:

- měli pozitivní vztah k učení a vzdělávání;
- ovládali různé techniky učení, uměli si vytvořit vhodný studijní režim a podmínky;
- sledovali a hodnotili pokrok při dosahování cílů svého učení, přijímali hodnocení výsledků svého učení ze strany jiných lidí;
- s porozuměním poslouchali mluvené projevy (např. výklad, přednášku, proslov aj.);
- využívali ke svému učení různé informační zdroje včetně zkušeností svých i jiných lidí;
- znali možnosti svého dalšího vzdělávání, zejména v oboru a povolání.

Kompetence k řešení problémů

Výuka vede žáky k tomu, aby:

- porozuměli zadání úkolu nebo určili jádro problému, získali informace potřebné k řešení problému, navrhli způsob řešení, popř. varianty řešení, a zdůvodnili jej, vyhodnotili a ověřili správnost zvoleného postupu a dosažené výsledky;
- spolupracovali při řešení problémů s jinými lidmi (týmové řešení);
- uplatňovali při řešení problémů různé metody myšlení (logické, matematické, empirické) a myšlenkové operace;
- volili prostředky a způsoby (pomůcky, studijní literaturu, metody a techniky) vhodné

pro splnění jednotlivých aktivit, využívali zkušeností a vědomostí nabytých dříve.

Komunikativní kompetence

Výuka vede žáky k tomu, aby:

- dodržovali jazykové a stylistické normy i odbornou terminologii;
- dosáhli jazykové způsobilosti potřebné pro komunikaci v cizojazyčném prostředí nejméně v jednom cizím jazyce;
- dosáhli odborné kvalifikace (např. porozumět běžné odborné terminologii a pracovním pokynům v písemné i ústní formě);
- formulovali své myšlenky srozumitelně a souvisle, v písemné podobě přehledně a jazykově správně;
- účastnili se aktivně diskusí, formulovali a obhajovali své názory a postoje;
- vyjadřovali se a vystupovali v souladu se zásadami kultury projevu a chování;
- vyjadřovali se přiměřeně k účelu jednání a komunikační situaci v projevech mluvených i psaných a vhodně se prezentovali;
- zaznamenávali písemně podstatné myšlenky a údaje z textů a projevů jiných lidí (přednášek, diskusí, porad apod.);
- zpracovávali administrativní písemnosti, pracovní dokumenty i souvislé texty na běžná i odborná témata.

Personální a sociální kompetence

Výuka vede žáky k tomu, aby:

- posuzovali reálně své fyzické a duševní možnosti, odhadovali důsledky svého jednání a chování v různých situacích;
- reagovali adekvátně na hodnocení svého vystupování a způsobu jednání ze strany jiných lidí, přijímali radu i kritiku;
- stanovovali si cíle a priority podle svých osobních schopností, zájmové a pracovní orientace a životních podmínek.

Občanské kompetence a kulturní povědomí

Výuka vede žáky k tomu, aby:

- dodržovali zákony, respektovali práva a osobnost druhých lidí (popř. jejich kulturní specifika), vystupovali proti nesnášenlivosti, xenofobii a diskriminaci;
- jednali odpovědně, samostatně a iniciativně nejen ve vlastním, ale i ve veřejném zájmu;
- jednali v souladu s morálními principy a zásadami společenského chování, přispívali k uplatňování hodnot demokracie;
- uznávali hodnotu života, uvědomovali si odpovědnost za vlastní život a spoluodpovědnost při zabezpečování ochrany života a zdraví ostatních;
- uznávali tradice a hodnoty svého národa, chápali jeho minulost i současnost v evropském a světovém kontextu;
- zajímali se aktivně o politické a společenské dění u nás a ve světě.

Kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám

Výuka vede žáky k tomu, aby:

- měli odpovědný postoj k vlastní profesní budoucnosti a tedy i vzdělávání;

- uvědomovali si význam celoživotního učení a byli připraveni přizpůsobovat se měnícím se pracovním podmínkám;
- měli přehled o možnostech uplatnění na trhu práce v daném oboru; cílevědomě a zodpovědně rozhodovali o své budoucí profesní a vzdělávací dráze.

Kompetence využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi

Výuka vede žáky k tomu, aby:

- pracovali s běžným základním a aplikačním programovým vybavením;
- pracovali s informacemi z různých zdrojů nesenými na různých médiích (tištěných, elektronických, audiovizuálních), a to i s využitím prostředků informačních a komunikačních technologií;
- pracovali s osobním počítačem a dalšími prostředky informačních a komunikačních technologií;
- uvědomovali si nutnost posuzovat rozdílnou věrohodnost různých informačních zdrojů a kriticky přistupovali k získaným informacím, byli mediálně gramotní.

Přínos k rozvoji odborných kompetencí:

Žák je veden tak, aby:

- toleroval a respektoval odlišné názory druhých, jejich umělecký vkus;
- uplatňoval získané jazykové poznatky v osobním i pracovním životě;
- rozpoznal hodnotné umělecké dílo od braku a kýče;
- byl schopen porozumět demokratickým a humanistickým myšlenkám českých i světových autorů;
- uplatnil schopnost práce s informačními zdroji ve svém zaměstnání;
- celoživotně se vzdělával a byl uplatnitelný na trhu práce.

Aplikace průřezových témat:

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

Občan v demokratické společnosti

- rozvoj funkční gramotnosti
- úcta k materiálním i duchovním hodnotám
- rozvoj schopnosti vyhledávat informace a pracovat s nimi
- dovednost jednat s lidmi
- orientace v masových médiích
- rozvoj komunikativních a personálních kompetencí

Člověk a životní prostředí

- efektivní práce s informacemi a jejich kritické hodnocení

Člověk a svět práce

- vyhledávání a posuzování informací o profesních záležitostech
- verbální a neverbální komunikace při důležitých jednáních
- komunikace s potencionálními zaměstnavateli
- rozvoj schopnosti vyhledávat informace a pracovat s nimi
- spoluutváření obrazu firmy na veřejnosti

Informační a komunikační technologie

- práce s internetem, vyhledávání potřebných informací

Obsah modulu:

1. Zdokonalování jazykových vědomostí a dovedností, práce s textem a získávání informací (Čj-M-1/1)

Racionální studium textu a jazyk
Knihovny a informační střediska
Rozsah slovní zásoby
Slovníky a jejich druhy
Obohacování slovní zásoby

2. Komunikační a slohová výchova (Čj-M-1/2)

Slohové postupy
Slohové útvary
Slohotvorní činitele
Funkční styly
Podstata vypravování
Vypravování mluvené a písemné
Jazyk vypravování
Skladba vypravování

3. Práce s literárním textem, kultura (Čj-M-1/3)

Literatura a ostatní druhy umění
Základy literární vědy a poetiky
Orientální literatura
Antická literatura
Evropská středověká literatura
Staroslověnské písemnictví, latinská literatura
Počátky českého písemnictví
Literatura doby předhusitské a husitské
Evropská renesance
Renesance a humanismus v Čechách
Baroko, doba pobělohorská
Klasicismus, osvícenství, preromantismus

Kritéria hodnocení:

Podklady pro hodnocení a klasifikaci žáků se získávají během celého klasifikačního období ústním zkoušením, testy, kontrolními prověrkami znalostí a dovedností (např. diktáty a pravopisná cvičení), písemnými slohovými pracemi a sledováním práce žáků v jednotlivých hodinách. Hodnocení a klasifikace je v souladu s klasifikačním řádem školy.

Doporučená literatura:

Hlavsa, Zd. a kol.: Český jazyk pro střední školy I. – IV.
Balajka, B.: Přehledné dějiny literatury
Sochrová, M.: Český jazyk a literatura
Sochrová, M.: Čítanka k Literatuře v kostce I. – IV.
Pravidla českého pravopisu

Rozpis výsledků vzdělání a učiva 1. Zdokonalování jazykových vědomostí a dovedností, práce s textem a získávání informací Čj-M-1/1		
Výsledky vzdělání	Rozpis učiva	Počet hodin
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – zaznamenává bibliografické údaje – uvede, kde jsou v nejbližším okolí knihovny a popíše jejich služby – zjišťuje potřebné informace z dostupných zdrojů – umí si informace vybírat a přistupovat k nim kriticky – používá klíčových slov při vyhledávání informačních pramenů – samostatně zpracovává získané informace – umí zpracovat anotaci a rešerši – vyjmenuje některé jazykové příručky a pracuje s nimi – dokáže z projevů ústních i písemných vybrat podstatné myšlenky – dokáže si podle ústního výkladu učitele nebo textu v učebnici zapsat stručné, srozumitelné a smysluplné poznámky 	A. Racionální studium textu a jazyk Knihovny a informační střediska	7
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – umí používat a pojmenuje různé typy slovníků – rozlišuje spisovný jazyk a jeho varianty, obecnou češtinu, slang, argot, dialekty – nahradí běžné cizí slovo českým ekvivalentem a naopak 	B. Rozsah slovní zásoby Slovníky a jejich druhy Obohacování slovní zásoby	10

Rozpis výsledků vzdělání a učiva 2. Komunikační a slohová výchova Čj-M-1/2		
Výsledky vzdělání	Rozpis učiva	Počet hodin
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – umí vhodně uplatnit slohové postupy – rozlišuje funkční styly, je schopen je rozpoznat v projevech mluvených i psaných – rozlišuje spisovný jazyk a jeho varianty, obecnou češtinu, slang, argot, dialekty – rozezná různé typy textů a umí je zpracovat různými formami 	A. Slohové postupy Slohové útvary Slohotvorní činitele Funkční styly	8
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – vystihne charakteristické znaky vypravování – posoudí uplatnění vypravování v hovorové a umělecké oblasti – posoudí kompozici vypravování, jeho slovní zásobu a skladbu – sestaví texty prostého a uměleckého vypravování – rozlišuje spisovný jazyk a jeho varianty, obecnou češtinu, slang, argot, dialekty – v písemném projevu uplatňuje znalosti českého pravopisu – používá příručku Pravidla českého pravopisu 	B. Podstata vypravování Vypravování mluvené a písemné Jazyk vypravování Skladba vypravování	8

Rozpis výsledků vzdělání a učiva 3. Práce s literárním textem, kultura Čj-M-1/3		
Výsledky vzdělání	Rozpis učiva	Počet hodin
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – definuje umění jako specifickou výpověď o skutečnosti – rozezná umělecký text od neuměleckého, dovede rozeznat umělecký brak a kýč – rozebere umělecký text za použití znalosti z literární teorie a poetiky – konkrétní literární díla klasifikuje podle druhů a žánrů – popíše folklór a ústní lidovou slovesnost (ÚLS), pozná a dovede charakterizovat jednotlivé formy ÚLS – umí charakterizovat jednotlivé umělecké slohy daného období, popíše jejich charakteristické rysy, zná jejich významné představitele a stěžejní díla – umí zařadit typická díla do jednotlivých uměleckých směrů a příslušných historických období – umí vyjádřit vlastní prožitek z uměleckého díla (knihy, divadelního představení, filmu, výtvarného díla aj.) – interpretuje literární texty a diskutuje o nich – dovede vystihnout charakteristické znaky různých literárních textů a rozdíly mezi nimi – sestaví přehledné zápisy četby včetně ukázky z díla 	A. 1. Umělecká literatura a její funkce Význam dalších druhů umění Funkce literatury Literární druhy Literární formy Struktura literárního díla 2. Literatura Předního východu Indická literatura Čínská literatura	14
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – definuje umění jako specifickou výpověď o skutečnosti – rozezná umělecký text od neuměleckého, dovede rozeznat umělecký brak a kýč – rozebere umělecký text za použití znalosti z literární teorie a poetiky – konkrétní literární díla klasifikuje podle druhů a žánrů – popíše folklór a ústní lidovou slovesnost (ÚLS), pozná a dovede charakterizovat jednotlivé formy ÚLS – umí charakterizovat jednotlivé umělecké slohy 	B. Řecká literatura Římská literatura	12

<p>daného období, popíše jejich charakteristické rysy, zná jejich významné představitele a stěžejní díla</p> <ul style="list-style-type: none"> – umí zařadit typická díla do jednotlivých uměleckých směrů a příslušných historických období – umí vyjádřit vlastní prožitek z uměleckého díla (knihy, divadelního představení, filmu, výtvarného díla aj.) – interpretuje literární texty a diskutuje o nich – dovede vystihnout charakteristické znaky různých literárních textů a rozdíly mezi nimi – zhodnotí význam daného autora nebo literárního díla pro dobu vzniku i pro současnost – sestaví přehledné zápisy četby včetně ukázky z díla 		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – definuje umění jako specifickou výpověď o skutečnosti – rozezná umělecký text od neuměleckého, dovede rozeznat umělecký brak a kýč – rozebere umělecký text za použití znalosti z literární teorie a poetiky – konkrétní literární díla klasifikuje podle druhů a žánrů – popíše folklór a ústní lidovou slovesnost (ÚLS), pozná a dovede charakterizovat jednotlivé formy ÚLS – umí charakterizovat jednotlivé umělecké slohy daného období, popíše jejich charakteristické rysy, zná jejich významné představitele a stěžejní díla – umí zařadit typická díla do jednotlivých uměleckých směrů a příslušných historických období – umí vyjádřit vlastní prožitek z uměleckého díla (knihy, divadelního představení, filmu, výtvarného díla aj.) – interpretuje literární texty a diskutuje o nich – dovede vystihnout charakteristické znaky různých literárních textů a rozdíly mezi nimi – zhodnotí význam daného autora nebo literárního díla pro dobu vzniku i pro současnost 	<p>C.</p> <p>1. Bible (Nový zákon)</p> <p>Literatura světská (v národních jazycích)</p> <p>2. Literatura přelomu 13. a 14. století</p> <p>Literatura doby Karlovy</p> <p>3. Předchůdci Jana Husa</p> <p>Význam tvorby Jana Husa</p> <p>Literatura v době husitských bojů</p> <p>Literatura doby polipanské</p> <p>4. Znaky renesance v jednotlivých druzích umění</p> <p>Evropská literatura renesanční a humanistická</p>	<p>20</p>

<ul style="list-style-type: none"> – sestaví přehledné zápisy četby včetně ukázky z díla 		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – definuje umění jako specifickou výpověď o skutečnosti – rozezná umělecký text od neuměleckého, dovede rozeznat umělecký brak a kýč – rozebere umělecký text za použití znalosti z literární teorie a poetiky – konkrétní literární díla klasifikuje podle druhů a žánrů – popíše folklór a ústní lidovou slovesnost (ÚLS), pozná a dovede charakterizovat jednotlivé formy ÚLS – umí charakterizovat jednotlivé umělecké slohy daného období, popíše jejich charakteristické rysy, zná jejich významné představitele a stěžejní díla – umí zařadit typická díla do jednotlivých uměleckých směrů a příslušných historických období – umí vyjádřit vlastní prožitek z uměleckého díla (knihy, divadelního představení, filmu, výtvarného díla aj.) – interpretuje literární texty a diskutuje o nich – dovede vystihnout charakteristické znaky různých literárních textů a rozdíly mezi nimi – zhodnotí význam daného autora nebo literárního díla pro dobu vzniku i pro současnost – sestaví přehledné zápisy četby včetně ukázky z díla 	<p>D.</p> <p>1. Literatura českého humanismu</p> <p>2. Znaky baroka v jednotlivých druzích umění</p> <p>Česká pobělohorská literatura (emigrantská, domácí)</p> <p>3. Klasicismus</p> <p>Osvícenství</p> <p>Preromantismus</p>	<p>20</p>